

Narodna lista: --
 Celo leto . . . K 12.—
 Pol leta . . . " 6.—
 Četrť leta . . . " 3.—
 Mesečno . . . " 1:20
 Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15.—
 Posamezne številke
 -- 15 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velja
 -- popust. --
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Boj za Jugoslavijo

Graški „Volksblatt“ se v št. 51. z dne 7. sept. v posebnem članku peča s knjigo dr. Ušeničnika: „Um die Jugoslavija.“ Ozreti se nam je na ta članek, ne morda radi njegove važnosti, marveč, ker nam razodeva duševno razpoloženje nemštva, ki se bojuje proti Jugoslaviji.

Globoki starozakonski psiholog, modri Sirah, omenja ljudi, ki pravijo: Le mi smo kaj, poleg nas ni nihče nič. Kajpada je biblični pisatelj po božjem navdihu tudi dostavil besede: Potari njihove glave, ki tako govorijo!

Mi smo, in drugi niso nič! To je najboljši izraz za duševno razpoloženje političnega nemštva, ki ne more pojmiti, da bi kdo drug poleg Nemca imel kako pravico ali bi se celo drznil zahtevati enakopravnost z njim.

Dr. U. je hotel s svojo knjigo jugoslovansko idejo le psihologično razložiti in opravičiti ter jo je spisal v nemškem jeziku, da bi vendar tudi resnici in pravici dostopni Nemci mogli razumeti naše stališče. Kakor kaže „Volksblatt“, je vse bob v steno. Da ljudem „Mariboržankinega“ mišljenja ni moč o takih rečeh kaj dopovedati, je umljivo, a tudi listi, ki hočejo biti krščanski, so ravno tako nedostopni za vse razloge.

Člankar pritrjuje dr. U. potrebo demokratizacije in da se „vse“ dosedanje predpravice in krivičnosti (torej nekatere še naj ostanejo naprej!) ne morejo dalje vzdržati in pripoznava, da mora priti do nekega narodnostnega prava in reda, zagotavlja dr. U., da je nepotrebno o tem razpravljati, očita pa dr. U., da ni dokazal potrebe in opravičenosti jugoslovanske države in njene skladnosti z interesi celokupne monarhije.

Dokazov je v knjigi dovolj, toda Nemec je gluhi in slep za nje. Dr. U. je z besedami nemških pisateljev našel najmarkantnejše krivice, ki se nam gode, iz merodajnih nemških pisateljev in vladinih izjav je pokazal, kako „narodno avtonomijo“ nam pripravljajo Nemci, za vse to je Nemec gluhi in slep. Da govorimo v podobi, on je tako kakor sodnik, pred katerega pride revna žena in prošni, naj jo sčeti proti surovemu možu in jo loči od njega, ker nečloveško ženo ravna. V dokaz kaže svoje blede in izkrvavljeno lice, svojo razcapano obleko, pohabljenе ude in brazge na životu. Vse zastoni, sodnik ne prizna teh dokazov in spodi ženo. Taka žena je jugoslovansko ljudstvo, razloček je le ta, da zveza med nemštvom in nami ni enaka zakonski zvezi.

Dokazov hočete za opravičenost Jugoslavije?! Dokaz vam daje naša tisočletna mukotrpna zgodovina. Naravnost historično zločinstvo ste storili na našem narodu. Po novejših raziskavah so bili Slovenci najštevilnejše izmed slovanskih plemen, vse alpske dežele so bile več ali manj slovenske z Dunajem vred. Kaj ste napravili iz nas? Skozi 1000 let ste nas tlačili in decimirali, ovirali vsak razvoj in sedaj nas še zasramujete radi naše maloštevilnosti in revščine, to se pravi, nekomu odsekati roko, potem pa se norčevati iz njegove pohabljenosti.

In novejša zgodovina od l. 1848 ali ni sijajen dokaz, da je v Avstriji vsa narodna enakopravnost gola hinavščina? Pred 50 leti so naši rodoljubi na faborih proglasili „Zedinjeno Slovenijo“, torej neko zgolj narodno avtonomijo. Niste nam je dali, ampak teh 50 let dokazali, da so vse lepe besede o enakopravnosti gole fraze. „Volksblatt“—člankarju in drugim Nemcem bi bili prav hvaležni, da nam pokažejo enkrat, kako si vendar mislijo ustavo, da bi se „vsi avstrijski narodi dobro počutili“ — brez samosvojih držav, torej mi brez Jugoslavije. Ta dokaz ste nam v dejanju in teoriji ostali doslej dolžni. Vse to, s čemur vi hočete osrečiti avstrijske narode, pomeni našo narodno smrt. Člankar imenuje dr. U. izrek „Jugoslavija ali smrt“ — strasten bojni klic. Seveda, vam je vse strastno in pretirano, kar mi zahtevamo. Da so na nemških Volkstagih celo duhovni nemški gospodje ploskali klicu: Avstrija bodi ali nemška ali pa je ni, to seveda ni bilo „strastno.“ Da gre med Nemci od ust do ust kot cilj sedanje vojne klic: Germanom dan, Slovanom noč, in se je to isto v drugi obliki slišalo celo iz ministrskih sedežev, to vse ni pretirano in strastno.

Nemci se radi imenujejo filozofičen narod, toda njihova logika jih bo kmalu spravila ob ves kredit. Koliko hinavščine, laži, zavijanja, gorostasne nedostopnosti je v teh nemških učenih in neučenih glavah! Zoper Jugoslavijo se bojujejo, da je nevarna enotnost države, v isti sapi pa zahtevajo ločitev Galicije, Bukovine in Dalmacije. Proti vam se sklicujejo na historično pravo v obrambo poldnevdalnim vplivom slučajno nastala kronovasiški mej, proti Hrvatim in Čehom pa zanikajo historično pravo in zahte-

vajo celo, da se sploh zatre češko državno pravo! Na Češkem zahtevajo razdelitev v okrožja, pri nas na jugu to odklanjajo. Dualizem jim je višek državniške modrosti, a če Čehi in Jugoslavlani zahtevamo isto, kar imajo Madžari, ki so leta 1848 odstavili dinastijo, smo mi veleizdajalci, Madžari pa velepatriote.

Nam Slovencem pripravljajo narodno smrt, ker smo jim na poti do Trsta, z druge strani pa so proglasili kot cilj svetovne vojne pravo pot od Berlina — pozneje celo od Severnega kapa — do Bagdada, in se to le začasno, polagoma bi se to raztegnilo do Pekinga in do Tihega oceana. Ali vam tukaj narodi in države niso na poti? Ali mislite vse to v kratkih letih zatre? Pravijo, da se je zveza z Nemčijo v svetovni vojni „sijajno“ obnesla in se zato mora ovekovečiti in še „poglobiti.“ Mogoče je pri tem samo dvoje: Ali ostaneta Avstrija in Nemčija samostojni državi ali pa ena izgine in se podredi drugi. Če prvo, kako bo mogoč skupen nastop in če bo tukaj mogoč, zakaj bi ne bil mogoč, če se pod isto dinastijo ustanovi samosvoja državna celota Jugoslavija? Če pa se „poglobitev“ misli tako, da . . . potem iščite „izdajalce“ neke drugod!

Normalno misleči državniki bi si skušali z dobrohotnostjo in pravičnostjo pridobiti srca ljudstev, ki so jim potrebna za njih velike cilje in v obrambo njih zavistnih sosedov, ne pa z bičem in korbači vtevat „ljubezen“ do nemške oblasti. Ali ni psihologičen monstrum: proglasiti eden narod, ki tvori komaj uretjino prebivalstva, za gosposki narod in hrbitišče države? Kaj so potem drugi narodi? Sumljivi tujei in nezanesljivi sužnji? Ta nečuvjeni aksiomi politične nespameti je globoko razžaljenje vseh drugih narodnosti, in potem se zahteva od njih zvestoba, požrtvovalnost, vnema za državo, ki jim je le mačeha, kjer se le po milosti trpijo in s solzami jedo svoj kruh!

Ali ni nekaj nemoralnega in nezmislnege, celo ljudstvo nalašč ovirati v njegovem napredku in zlasti inteligentnejšim krogom braniti posluževati se svojega jezika? V ta protislovni položaj je obsojena slovanska inteligenca v Avstriji. Če si se nekoliko izšolal in spadaš v „inteligentne kroge“, pa v materinskem jeziku zahtevaš vozni listek pri železnici ali hočeš opraviti kako zadevo pri uradu, te bo nahrutil nemški uradnik, tvoje govorjenje v materinskem jeziku se smatra za demonstracijo zoper veličanstvo države. Torej ker si se nekoliko več učil, si obsojen k temu, da ali zatajiš svoj jezik ali veljaš za državni nevaren element. Renegate se so pa stebri države in prestola! In če imaš veselje za znanstvo, piši ali v nemškem jeziku ali pa pusti zahirati svoj talent — drugače veljaš za panslavista!

Narodnostni princip je Nemcem svet in nedotakljiv, dokler gre za Bismarckovo Nemčijo, ki je zgrajena na tem principu; kakor hitro se začnejo avstrijski Slovani sklicevati na isto načelo, kličejo proti njim vse paragrafe božjih in človeških postav! — Tako je nemštvo zadnjih 70 let v večnih kontrapostih med teorijo in prakso, med premisami in posledki. Se li je potem čuditi zmedam in bojem v našem političnem življenju?

Nemški člankar očita dr. U. knjigi, da se enostransko opira le na nacionalno stran. Razumljivo, ker tudi Nemci ravno iz nacionalnih motivov pobijajo Jugoslavijo. Sicer pa povdarja tudi verski moment, zlasti težavno vprašanje vzhodne in zahodne cerkve. V tem oziru čaka Jugoslavijo velika naloga, da popravi to, kar je stoletja pokvarila kratkovidna nemška birokracija, ki je pri vzhodnih narodih zasejala globoko mržnjo proti katolicizmu, ker so smatrali Avstrijo za katoliško državo ter njeno ozkosrčno politiko pripisovali na rovaš katolicizmu. Sicer pa je priznati, da z dr. U. knjigo vprašanja o Jugoslaviji niso izžrpana. Dala bi se napisati enaka knjiga iz versko-cerkvenega stališča, iz gospodarskega, obče-kulturnega itd. Toda Nemcem bi stvar ne bila v prilog, še v slabšo luč bi jih postavila.

Ali želite, da vam naštevamo grehe, ki jih je avstrijsko nemštvo zagrešilo na verskem polju? Ali naj začnemo s pokristjanjevanjem Slovencev, ko ste se (po izvajanju ponemčenega Čeha dr. Tomeka Geschichte der Diözese Seekau) ravnali po načelu: pokristjanjevati se pravi germanizirati? Ali vam naj pripovedujemo, kako je Solnograd ravnal s sv. Metodijem, kako so poluteranjeni nemški graščaki ravnali z ljudstvom, kako je Jožef II. ravno pri nas na jugu zatre največ samostanov ter nam vničel knjižnice in arhive? Ali želite zvedeti, kako je vlada ravnala z našim velikim Sloviškom? Ali se naj dotaknemo proždriškega gibanja in nastikamo, kako se sedaj nemški prelatje, župniki in kapelani bratijo z najbolj zagrizenimi odpadniki? Ali naj naštevamo gnusno gonjo v nemškem časopisju zoper slovansko duhovščino, ki ima le to napako, da čuti in trpi s

svojim ljudstvom? Ali naj naštevamo škandalozne, za civilizirano državo naravnost sramotne dogodke l. 1914? Ali naj primerjamo bodoče versko razmerje v Jugoslaviji med katoličani, pravoslavni in mohamedanci? Če v vaši oboževani Nemčiji lahko skupaj živijo katoličani, protestantske sekte in Häckelovi monisti ter Harnackovi modernisti in novopagani, zakaj bi v Jugoslaviji ne mogle biti skupaj tri vere, ko je med pravoslavni in katoličani vendar razlika veliko manjša, kakor pa med protestanti in katoličani?

Ali morda naj občudujemo očetovsko skrb avstrijske nemške vlade za gospodarski procvit južnih dežel? Ali vam naj vtaknemo pod nos zanemarjeno Dalmacijo in tužno Istro? Pred dobrimi 100 leti se je Istra po Napoleonovem padcu vrnila pod avstrijskega orla. Hrvatsko-slovensko ljudstvo je glasno vriskalo veselja, da je prišlo pod starega cesarja. In kako je vlada nagradila to lojalnost? Ljudstvo je takrat umiralo lakote kakor sedaj in prvi odlok, ki ga je izdala avstrijska vlada, je bil namenjen — morda nabavi kruha? — ne, zadržati slovenske službe božje. „Višjim državnim interesom“ se je zdel ubogi glagoljski misal bolj nevaren, kakor lakota v deželi.

Da, črna so vaša dela in na hudobije svojih očetov nočete kupičiti nove hudobije, še hujša nasilstva!

Vi gospodovalci in mogotei nemški, naš klic: Jugoslavija ali smrt, ni izraz nipno razburkane strasti, marveč je odmev naše tisočletne zgodovine. Če zapirate oči resnici, ne pripoznavate naših dokazov — skrivate kakor noj glavo v grm svojih predsodkov, je tem bolj žalostno. K sreči tudi nemško ljudstvo že spregleduje. Tudi to nam štejejo v greh, da gremo skupaj s socijalnimi demokrati. A ne pozabite na e-vangeljsko priliko o Samaritanu. Duhovnik in levit — nemška buržoazija — gresta hladno mimo ranjenca, usmili se ga pa „grešni“ Samaritan. Trpinji smo se našli. Pri nas pa naj prodira vedno bolj zavest, da je z nadutim meščanskim nemštvom nemogoče človeku dostojno življenje in ne preostane drugo kot: Jugoslavija ali smrt!

Hussarek o zatiranju nemških narodov.

V sredo, dne 11. septembra, je sprejel avstrijski ministrski predsednik Hussarek zastopnike časopisja iz Nemčije kot goste na Dunaju, katere je povabil k sebi na banket. Imel je na nje nagovor, v katerem je rekel med drugim:

„Prav posebno me veseli, da mi je čast danes pozdraviti drage goste iz zavezniške Nemčije za mi izkazano čast njihovega poseta. V imenu vlade jih pozdravljam kot dobrodošle!“

V okvirju velikih svetovnih dogodkov se pač nahaja slika avstro-ogrskе države kot zaveznik in kot sobojevnik mogočne Nemčije. Pod vtisom silnih dogodkov na raznih bojiščih je bila ta slika naše države večinoma potisnjena v ozadje, kadarkoli se je osvetljevala. Tako se je dogajalo opetovano in žalibog moram reči, večkrat na način, ki ni bil vselej pravičen za javnost. Ako bi ne imeli tako dobre vesti, bi se morali pravzaprav bati obiska tako stvlnih zastopnikov časopisja, kajti kaj vse se ni marsikrat pripovedovalo o Avstriji in smem pristaviti, še celo o njenih vladah! Toda nas odkritosrčno veseli vaš obisk, kajti nahajamo se v prijetnem položaju, da pokažemo resnico. Iz sovražnega tabora se skušajo spravljati v naše vrste raznovrstne razkrojilne misli, toda smelo trdim, da brezuspešno, kajti avstrijska misel ima moč, ob kateri se razbijejo vsi tozadevni poskusi.

Ena onih misli, ki se prinašajo k nam iz sovražnega tabora in se povsod oznanjuje, je fraza o zatiranju avstrijskih narodnosti ter potreba, da te zatirane narode osvoboditi pravičen mir. Kako je torej pravzaprav za zatiranimi narodi v naši državi? Ali je morda avstrijska država postopala z enim ali drugim njenih narodov tako, kakor Angleži z Irco, ali ovirala njih razvoj kakor caristična Rusija? Dovolite, da se pred vsem sklicujem na našo ustavo. Ali je še kje na svetu država, v kateri bi bilo toliko raznih narodov in v kateri bi uživali ti razni narodi toliko enakopravnosti, kakor je zajamčena v Avstriji v članku 19 državnega osnovnega zakona? Ta enakopravnost temelji praktično na pravici varovanja svobodnega razvoja kulture in javnega življenja pod zaščito državnega sodišča. Resnica je, da so se mogli avstrijski narodi razvijati zelo svobodno in moram tudi reči, kar najsijajnejše pod zaščito tega državnega osnovnega zakona. Ali morda nima češki narod šolstva, razvitega od najnižje stopnje gori do visokih šol, do akademij, narod, ki se nahaja na vi-

šku kulture, narod, ki se nahaja glede šolstva na isti višini, kakor nemški narod? Toda tudi manjšim narodom posveča država vso svojo skrb. Ako primerjamo šolstvo avstrijskih Italijanov in onih v kraljevini italijanski, pridemo do zaključka, da imajo avstrijski Italijani z ozirom na število prebivalstva sedemkrat več srednjih šol, nego oni v Italiji, ljudskih šol še pa za mnogo več, analfabetov pa tako majhno število, da ni v nobeni primeri s številom analfabetov v Italiji. Taka je torej usoda baje zatiranih avstrijskih narodov.

Pomlajena Avstrija mora biti mogočna. V zgodni marki (v Avstriji) sta ustvarila nemški duh in nemško delo kulturo, ki se razteza na velike dežele in ki že rodi bogate sadove. Naj ta blagonsna spojitve nemštva z avstrijstvom obstoja še tudi v bodoče in naj pristržni obojaji obeh kulturnih krogov delujejo še nadalje.

Kdor čita Hussarekovo govor, se mora nehote prijeti za glavo, da je v Avstriji kaj takega sploh mogoče. Kakor večina vsi avstrijski vodilni državniki, tako si je tudi Hussarek zbral za poslušalce svojega visokopolitičnega govora ne morda za to poklicani forum, kot državni zbor ali delegacije, marveč omizje k sebi povabljenih nemških časnikarjev, dobro vedoč, da mu od te strani ni pričakovati prav nobene opozicije. Mož je govoril kakor kak eksponent ali vodja vsenemcev, ne pa kot šef avstrijske vlade. Zavračal je prepričanje inozemstva o zatiranju nemških narodnosti v Avstriji, povedal urbi et orbi, češ, v Avstriji ni nobenih zatiranih ali protežiranih narodov, marveč uživajo vsi enake državljanske pravice. Skliceval se je pri tem na znani člen 19 naše državne ustave, ki na papirju zajamčuje vsem avstrijskim narodom enake politične pravice. Res je sicer, da pozna naša ustava imenovan člen, toda v praksi se ne izvaja in je povsem nepoznan. Naša država pozna samo dva naroda in sicer „Herrenvolk“ Nemcev in „Herrenvolk“ Madžarov — vsi drugi narodi so pa narodi druge vrste. Kot primer, zgled in dokaz, da v Avstro-Ogrski ni tlačnih, zapostavljenih in zatiranih narodov, navaja Hussarek avstrijske Italijane, o katerih pravi, da imajo 7-krat in še več srednjih, ljudskih in drugih šol, nego Italijani v kraljevini ter le malenkostno število analfabetov. To njegovo trditvev podpišemo z obema rokama. Toda zdi se, da je začel Hussarek zapuščati spomin, kajti ob tej priliki se ni niti z besedico spomnil ne Slovencev, ne Hrvatov in tudi ne Srbov, ki vendar tudi prebivajo v Avstriji in ni niti z besedico omenil njihovega šolstva. Radi mu verjamemo, da imajo avstrijski Italijani bogato razvito šolstvo, saj so vendar vse avstrijske vlade skozi več desetletij protežirale Italijane in sicer na račun in na škodo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Vprašamo gospoda ministrskega predsednika, kako je pa s šolstvom na Slovenskem? Ali je naše šolstvo tudi tako bogato razvito, kakor je nemško ali italijansko?

V deželah, v katerih prebivajo Slovenci, imamo 15 državnih gimnazij in 7 realk. Od teh je 7 nemških gimnazij in 1 italijanska, vse ostale so mešane: od 7 realk je 5 nemških, 1 italijanska in 1 je slovensko-nemška. Ali mora biti vspricho teh razmer govora o enakopravnosti? 12.000 tržaških Nemcev ima svojo nemško gimnazijo in realko, dočim nima 56.000 tržaških Slovencev niti ene ljudske, tem manj kake srednje šole. 100.000 koroških Slovencev ima samo eno popolnoma slovensko od države ustanovljeno ljudsko šolo in niti ene srednje, meščanske ali kake strokovne šole. Štajerski Slovenci, ki tvorijo dobro tretjino prebivalstva dežele, nimajo niti ene popolnoma slovenske srednje šole.

In kaka je pa uprava v slovenskih deželah in nje uradništvo? Vsa naša uradniška mesta so poplavljena s tuji, Nemci ali Italijani. Na Štajerskem nimamo ne enega okrajnega glavarja Slovence, na Koroškem najdemo 186 političnih uradnikov-Nemcev, in samo 14 Slovencev, v justični službi 63 Nemcev in 4 Slovencev, v davčni službi 102 Nemca in 8 Slovencev, v železniški službi 600 Nemcev in 15 Slovencev, v poštini službi 160 Nemcev in 5 Slovencev. Nič boljše kot na Koroškem so razmere v drugih slovenskih deželah. Na Kranjskem živi 28.000 Nemcev in blizu pol milijona Slovencev, toda glej, deželni predsednik je Nemeč, predsednik deželnega sodišča Nemeč, finančni ravnatelj Nemeč, okrajni glavarji in okrajni sodniki so skoro brez izjeme sami Nemci. Kako so pa Slovenci zastopani v državnem zboru? Majhna nemška naselbina v Kočevju na Kranjskem ima svoj lasten nemški mandat, dočim ima 100.000 koroških Slovencev vsled krivične volilne geometrije samo enega zastopnika v državnem zboru.

Gospod grof Hussarek, zakaj niste tega povedali na banketu nemških časnikarjev in ali morete trditi, da le površno navedeni podatki niso resnični? Ali morete potemtakem še trditi, da v Avstriji ni nobenih zatiranih narodov? Dvoje je mogoče: Ali ste na banketu vedoma govorili neresnico, da bi z mistifikacijo resnice metali pesek v oči inozemstvu, ali so vam pa politične razmere v Avstriji povsem neznanne? V prvem slučaju bi bili v očeh nemških avstrijskih narodov milo rečeno mistifikator resnice, v drugem pa ignorant, ki nikakor ne sodi na mesto šefa avstrijske vlade!

Vsenemški militarizem

Namesto „militarizem“ bi lahko rekli: ošabnost, to je tista ošabnost, ki se je vsenemec, vzrasel v pruskem duhu, skoraj ne zaveda, ker se mu je vlezla v kri in kosti: tista ošabnost, ki mu narekuje zaničevanje vsega nenemškega in mu kaže kot samo-

in vsakemu, kakor prepeva v svoji narodni himni: „Nemčija, Nemčija je nad vse.“ To ošabnost je pa v Nemcu-Prusu došla dosledna vojaška vzgoja, zasnovana tako, da je vsak državljani moral smatrati kot namen države vojaško pripravljenost; vojaškim ozirom se mora vse drugo pokoriti, a nemškemu vojaku mora biti podložen ves svet. To prepričanje je postala pravcafa vera, pravi nemški evangeli; celo Bog je moral postati „nemški Bog“, ki se nanj zanašajo v svojih oklicih in govorih vsi veljaki Nemčije, od najvišjih navzdol.

Nemška trojica.

V zvezi s tem prepričanjem je odurni nastop Nemcev-Prusakov, kamor so prišli; ta nastop jih je ko se je njih militarizem, ne poznavaši nobenih ozirov, neovirano razkorčeval. Kazali so vedno le na svoj „oster meč“ in so grozili vsakemu s trdimi udarci in udrihi „V prah potolči“ nasprotnika, to je bil namen in potem se le mu narekovati mir, ki le njim prija: imenovali so ga „nemški mir.“ Nemški bog, nemški meč, nemški mir — to je bila njih trojica. In res: ker je bila vsa nemška država urejena kakor vojašnica, se je včasih zazdelo, kakor da bi ta trojica bila poklicana vladarica naše zemlje. Nemeč povsod zmaga, kamor pride, tako se je zdelo tudi nam; nemški meč se ni dal skrbati; a nemškega miru ni hotelo biti, in nemški bog? Kdo ve, v katerih nebesih je bil! Toliko in toliko zmag si je priborila Nemčija; a čim več je bilo zmag, tem bolj se je oddaljila od miru, t. j. od končne zmage. Zakaj? Zato, ker je svoje zmage izkoriščala z neusmiljeno krutostjo in ker si je pri premaganjih nakopala tako sovražstvo, da ni nihče hotel sklepati z njo miru.

Avstrijski vsenemci podpirajo vsenemce v Nemčiji.

Prej se ne more govoriti o trajnem miru, dokler tisti prusko-nemški militarizem ni za vedno strl. Tako pravijo Angleži, Wilson. Razsodni Nemci so se dobro zavedali, odkod izvira to sovražstvo do njihovega militarizma in do njegovih višjih in najvišjih zastopnikov, a svojega glasu niso smeli prav povzdigniti, če so se hoteli izogniti očitku javkanja ali še česa hujšega; zato so pa vsenemci, posebno takozv. „domovinska stranka“, tem trdovratneje vstrajali na svojem le nemškem stališču. Avstrijski vsenemci so po svojih slabih močeh podpirali svoje sbrate v Nemčiji; pretežna večina avstrijskih Nemcev pa je bila in je za ošabne in brezobzirne Nemece v rajhu vse prej kot navdušena; saj so videli, da Nemci v Nemčiji, kakor se samogrebi razume, gledajo v prvi vrsti na svoje koristi in da smo jim Avstrijci dobrodošli le, kadar jim koristimo in nas rabijo.

Vsenemci nimajo sreče.

Sicer pa se tudi vsenemškemu militarizmu v tej vojski že od kraja ni hotelo nič gladko osrečiti. Kar je na eni strani pridobival, to je izgubljal na drugi strani. Preglejmo na kratko potek dogodkov! Ko je vona izbuknila, so bili Nemci trdo prepričani — cesar Viljem jim je to tudi izrecno zagotovil — da bodo nas rotnike, to se pravi Francoze, Ruse in Angleže, v treh mesecih popolnoma pobili. Dobro pripravljani, so se vrgli Nemci z vso silo na Francoze in Angleže, so udri globoko v Francijo, so posilili Belgijo, ko jim je bila na poti proti Angliji, so s pomočjo avstrijskih težkih možnarjev rušili trdnjavo za trdnjavo in so upali raztrgati zvezo med Francozi in Angleži, ob enem pa priti do Pariza. A čez nekaj tednov se je zbrala francoska armada; tudi nevojaška Anglija je prispevala dokaj vojakov in v njihih priprav — in Nemci so se morali baš v času, ko so bili namenjeni imeti sovražnike že pod seboj, umakniti daleč nazaj; ostali pa so še vsaj; izvzemši južni del svoje fronte, na sovražnem ozemlju.

Umakniti so se morali tudi za to, ker so bili Rusi med tem prodrli daleč v Prusijo in je bil Berlin ogrožen. Avstriji so namreč Nemci prepustili pretežno nalogo, da sami vzdržijo in strahoviti naal neštetih ruskih čet. Tedaj je Avstrija stala Nemčiji na braniku in jo je rešila, a uboga Avstrija je žrtvovala mnogo, mnogo! Odslej se se Nemci skozi tri leta bojevali le bolj na vzhodu; vojskovali so se v naši družbi s Srbi, Rumuni, Italijani, povsod dosledno z namenom, da se iz premaganega ozemlja oskrbijo s potrebščinami, ki so Nemčiji (in nam) zaprejo s sovražnem zastraženju. Tako je ena vojska redila drugo, ena zmaga dala pripomočke za nadaljevanje svetovne vojske. Z zmagami pa je tudi raslo število sovražnikov! Vojska se ni mogla končati. Zakaj ne? Zato, ker so zmage Nemcev bile le enostranske, le na suhem in le z mečem. Čisto pa se je pozabilo — in Nemci so seveda o tem tudi molčali — da je bila Nemčija na morju popolnoma premagana, sicer ne v bitkah, v katere se sploh ni spuščala, a v dejanju tako hudo, da si nobena nemška ladja ne upa na — presto morje. Odrezana od vsega sveta, je Nemčija tudi izgubila vse svoje naselbine. Ker nas rotniki niso bili pri volji, da bi Nemece zopet spustili na morje in k naselbinam, Nemčija pa to potrebuje, če hoče ostati veledržava, zato kljub nemškim zmagam ni prišlo do nobenega miru. Za Nemčijo je bil ta položaj tem opasnejši, ker se je pojavilo kot posledica — pomanjkanje vseh potrebščin, nazadnje tudi živeža; mi Avstrijci pa trpimo s svojimi zavezniki, osobito ker si ti pomagajo i z našim, itak ne obilim imetjem.

Boj P-čolnov — poguben sklep.

Na dva načina si je Nemčija skušala pomagati iz hude zadrege. Najprej je hotela Angležem povr- niti nemilo z nedragim, t. j. tudi Angleško odrezati od morja in ji zabraniti dovoz; ker pa je to bilo ve-

likim nemškim vojnim ladjam, ki se ne morejo ganiti iz pristanišč, ravnim potom nemogoče, so Nemci začeli delovati s podmorskimi čolni. Kot bojno sredstvo so bili ti prvotno naperjeni le proti sovražnim bojnim ali neposredno vojni služočim ladjam; v sili pa se Nemci kar začeli potapljati (namesto zavzetja) vsako ladjo, ki je kaj dovažala v sovražno ozemlje. Previdni možje so sicer svarili, naj se Nemčija ne poslužuje tega sredstva, ki bo silno zasovražilo vse brodnike naše zemlje in niti ne bo uspešno. A prodrli so vsenemci s trditvijo, da bodo s tem Angleže izstradali in jih tekem neka, mesecev prisilili do udaje. Tege prepričanja so bili izvečine tudi nemški krogi pri nas, češ, zdaj bo Anglež kmalu pri kraju, dočim mu doslej ni mogoče bilo priti blizu. Mi smo

Način nemškega vojskovanja ne pelje do cilja.

In res! Kaj je bila posledica? Amerika (severne države) je napovedala Nemčiji in kmalu tudi Avstriji vojsko. Vsenemci so se sicer Ameriki smejali; saj tam ni bilo nikoli vojaške dolžnosti, zato tudi ne vojakov, no, in kar jih bodo zdaj v naglici izvežbali, te bodo podmorniki potopili, kadar pridejo do Evrope. A preteklo je leto in dan, podmorniki so sicer pridno potapljali razne ladje, a večinoma brez pomembne manjše, večjim niso mogli do živčega; vrhu tega so nasprotniki gradili vse polno novih ladij, naučili so se obrambe proti podmornikom in kmalu se je pokazalo, da ta brezobzirni način nemškega vojskovanja ne pelje do cilja. Anglija je z vsem dobro preskrbljena, prebivalstvo uživa vsak dan svoje meso, ona oskrbuje celo Italijo tako, da je tam, kakor piše baš sedaj dunajski časopis „Oesterreichische Rundschau“ (dne 1. septembra 1918, št. 236), sicer pomanjkanje, a da „daleko ne doseza tistega, ki sedaj vlada v osrednjih državah, osobito v Avstriji.“ Med tem pa se je Amerika, ker Nemčija ni pristala na njene mirovne pogodbe, pripravljala na vojno z vso silo amerikanske odločno vstrajnosti in ondotnega bogastva. Konec prih.

Starim v tolažbo, mladim v bodrilo.

Šolske počitnice so pri koncu, bliža se pričetek novega šolskega leta, temu ali onemu dijaku tudi začetek križevega pota po strmini izobrazbe. Vsi ne morejo biti talenti ali celo ženiji, kar tudi ni treba, torej tudi ni, da bi obupali, če jim ne gre v šoli tako, kakor žele sami, še bolj pa njihovi starši. Tem v tolažbo, onim v bodrilo hočemo navesti nekaj zgledov iz življenja slavnih mož, čijih dijaško življenje ni bilo bogve kako sijajno in vsehpolno, in vendar so se s pridnostjo in vstrajnostjo povzpeli visoko v svoji stroki:

Znameniti orientalist Julij Klapproth († 1835) je bil pri vsaki skušnji ves zmešan in je vsled tega seveda tudi slabo odgovarjal. Učenik mu je nekoč rekel: „Vi pač nič ne znate!“ Julij pa se le ojunači in odgovori nato: „Nekaj le znam: kitajskega jezika se sem priučil brez tuje pomoči.“

Znani fizikolog Herman Helmholtz († 1894) je bil prava pokora svojim profesorjem; nikdar ni vedel „naprej“ v šoli. Kaj je delal? Pod klopjo je študiral refrakcijo, lomljenje solnčnih žarkov v stekleni leči.

Kemik Just Liebig († 1873), čigar mesni izvleček je vsem gospodinjam dobro znan, iznajditelj klo-roforma, je vejal za „sramoto cele šole“ in za najslabšega študenta.

Imenitnega zvezdoznanca Galileja († 1642) so starši silili, naj bi se učil zdravilstva. Med predavanjem na medicinskem učilišču je najraje reševal matematične naloge.

Sir Humphry Davy († 1829), znamenit fizik, iznajditelj varnostne svetilke za rudarje in obločne električne luči, je bil v šoli prava ničla v posmeh sošolcem.

Izak Newton, zvezdoslovec († 1727), ki je našel zakon o gravitaciji nebesnih teles, je kot dijak kar mogoče zanemarjal šolski poduk, pridno pa sestavljal razno fizikalnično orodje.

Ravno tako je zvezdoslovec Tych Brahe (umrl 1601) rajše opazoval zvezdnato nebo, kakor pa puste juridične knjige v veliko jezo svojemu očetu, pred katerim je prav pridno skrival svoje astronomijsko orodje.

Slavni slikar Mihaelangelo († 1564) je bil desetokrat tepen, ko ga je oče zalotil pri izdelovanju malih kipov iz ilovice.

Naš rojak, znani glasbenik Händel, doma iz Ribnice na Kranjskem, umrl v Pragi l. 1591, je ves gorel za glasbo, ki jo je njegov oče imel za potratno časa, vsled česar se je mlademu glasbeniku doma dostikrat slaba godila.

Škotski pesnik Walter Scott († 1832) je pesniksko presnanjal šolske ure in si s tem pridobil od svojih učiteljev nelaskavi priimek „popolni sanjač.“

Znameniti naravoslovec Karel Linne († 1778) ni v šoli nič znal; učeniki so njegovemu očetu dali svet, naj ga da učiti kakega rokodelstva ali v trgovino. K sreči oče tega ni storil. Sin se je razvil polagoma v največjega botanika našega časa.

Kako more slučaj razkriti znamenit talent, nam priča življenje slavnega francoskega naravoslovca Jurija Cuvier († 1832). Preživljal se je prav ubožno s poučevanjem mladine po zasebnih hišah. Nekoč se je sprehat ob morju in pazil na bregu živo sepijo (sipo, morsko žival). Pobral jo je in nesel domov. Bila mu je povod iznajdbe in ustanovitve znanosti primerjajoče anatomije. Cuvier je s tem postal najslavnejši naravoslovec svojega časa.

Torej, starši! Če imate brihtnega otroka, ki ga ni posebno volja učiti se tega, kar vi želite, ne spajte! Opazujte rajši njegove zmožnosti in pa za njega imajte posebno veselje. Nekaj pač vsakega zdravega otroka veseli; dajte ga v tem izobraziti, storiť ga za s tem srečnega.

Podravska podružnica S. P. D.

Dne 28. p. m. je sklicala podravska podružnica Slovenskega Planinskega Društva svoj 17. obč. zbor minuloto leto. V prijazni gostilni g. Frica Glaserja Smolniku se je zbralo ob 2. uri popoldne 30 članov, večinoma iz Maribora in Ruš.

Po prisrčnem pozdravu predsednikovem se spopadla dveh vrlih članov, gg. Vek. Bahovec in Jak. Koka, ki sta v minulem letu umrla. Iz tajnikovega poročila izvemo, da je štela podružnica v minulem letu 95 rednih članov, ki so udnino plačali, in 3 ustanovniki. V spominsko knjigo v Ruški koči se je vpisalo 694 oseb, v Planinki jih je stanovalo 140. Ruško to sta v splošno zadovoljnost oskrbovala g. Franc rnc in gđc. Ela Robnik. Društveno delovanje je bilo bolj osredotočeno na oskrbovanje Ruške kočice, mnogo delo so zabranile vojne razmere. V Planinko se mogle vzeti le take stranke, ki so se vsaj deloma same oskrbovale. Stanarina se je zvišala v Ruški koči na 3 K, v Planinki na 4 K, člani S. P. D. plačajo polovico, članom drugih planinskih društev se ugodnosti črtale. — Iz blagajnikovega poročila videti, da je bil denarni promet večji kot kdaj prej in da je moglo društvo znaten del svojih dolgov plačati.

Sprejela so se potem nova enotna pravila za podružnico S. P. D. in izvolil se je nov sledeči odbor: Lesjak Davorin, Pišek Franc, Stani Tomislav, Šabaha Josip in Robnik Joško, preglednika računov: Lichtenwallner Matija in Pogačnik Hinko, namestna odbornika Glaser Fric in Glaser Viktor.

Sentjurska kmetijska šola hoče kupiti, oziroma najem vzeti društveno parcelo na Boču. Občni zbor se ugoditi tej želji. — Iz bojnega polja je dobilo društvo pismo, v katerem se društvo poziva, naj postavi bližnji, prvi oskrbnici Ruške kočice, gospej Ivanki Črne, primeren nagrobni spomenik. Se sprejme.

Pri zadnji točki dnevnega reda se je razvila zelo živahna debata in stavilo se je mnogo predlogov. Omenimo le sledeče najvažnejše: 1. V društvenih kočah in na kažipotih mora takoj izginiti vsak sled dvoživčnosti. 2. Članom S. P. D. se naj nudijo vse ugodnosti, nasprotno naj plačajo neudi več. 3. Oskrbništvo Ruške kočice se naj da v slučaju, da bi imela izgubo, primerna nagrada. 4. Oskrbniku in oskrbnici izreče občni zbor priznanje in zahvalo, ravno tako g. Joškoto Robniku, ki je društvo požrtvovalno vodil, in predsedniku. 5. Društvo naj prosi centralo, da prične z izdajo „Planinskega Vestnika.“ Ti si predlogi se enoglasno sprejmejo.

Končno se spregovori predsednik sledeče besede: Slavni občni zbor! Živahne debate so danes pokazale, da se zanimate za društvo in njeno delovanje in to je vesel pojav. Po vojski čaka društva mnogo dela in prosim Vas, da prideta tedaj društvenemu občinstvu tudi z dejanji na pomoč. Naše delovanje se ne sme sukati samo okoli Ruške kočice in Planinke, misliti moramo na razvoj društva v pravem turističnem smislu. Koprivnikovo kočico moramo imeti vedno pred očmi, treba bo vsa pota na novo markirati in postaviti mnogo kažipotov. V nadi, da boste upoštevali moj opomin, se zahvaljujem za udeležbo in za bližnjim 17. občni zbor.

Na bojiščih.

Na francoskem bojišču so se Nemci umaknili na takozvano Hindenburgovo črto. Po eno dnevem odmoru dne 10. septembra so začele ententne armade z vso silo z nova napadati Nemce tudi na Hindenburgovi črti, ki teče nekako med mestom Armentieres — Lille — zahodno od mesta Douai — vzhodno od Cambrai — vzhodno od St. Quentin — med La Fere — Lon doli do mesta Berry ob Aisni. Nova Hindenburgova črta je baje zelo močno utrjena.

Wilson je obljubil

Francozom, da hočejo ameriške čete same zavzeti Alzacijo in Loreno. — Na italijanskem bojišču živahno gibanje na gori Asolone in artilerijski boji ob Piavi. Po poročilu švicarskih listov bo v bližnjih dneh pričela Italija z novo ofenzivo proti Avstriji.

Hindenburgova fronta.

Listi poročajo, da so Nemci izdelali kot brambo proti prodirajoči ententni armadi silne nove zapreke na takozvani Hindenburgovi črti. Podrli so jezove rek in kanalov in tako se nahajajo obširne planjave, posebno zahodno od mesta Cambrai, pod vodo. Na poplavljenem ozemlju sovražnik ne bo mogel rabiti tankov, tega strašnega orožja četverosporazumovih armad. Nemški vojni poročevalci upajo, da bo sovražnik prodiranje skoro ustavljeno. Tako slikajo vojni položaj — razni časnikarji, ki so daleč zdaleč za fronto.

V nedeljo v Ljutomer!

Politične vesti.

Seja finančnega odseka državne zbornice dne 10. septembra: Pred prehodom k dnevnemu redu je poslanec Jarec stavil predlog, da naj vlada pojasni zvišanje cen za moko in kruh, kar bo ubogo ljudstvo bolj zadelo, kakor vse drugo obdačenje. Poslanec Teufel je stavil predlog, da se finančni odsek odgodi, dokler vlada ne predloži celega finančnega načrta. Nato je trajala čez eno uro formalna debata, v katero so posegli poslanci dr. Renner, Fink, dr. Hofischer, Seitz, Miklas, Kuranda, ministrski predsednik Hussarek in finančni minister Wimmer. Ministrski predsednik povdarja, da mora vlada ostati na stališču, da se morajo sedaj rešiti najpoprej majhni finančni predlogi, in druga večja obdačenja pa še le po vojski, t. j. vinski davek, davek na peneče vino, davek na premog, davek na sladkor, kakor tudi pridobinski in zemljiški davek. Vlada noče gospodariti s tem „Zettelwirtschaft“, kakor je rekel Hussarek. Finančni minister je izvajal, da nima k besedam g. ministrskega predsednika veliko privedati, temuže da vlada ne more kar naenkrat predložiti celi finančni načrt, ker to potrebuje veliko časa in da bo že počasi prišla z novimi vladnimi predlogi na dan. Nato je bil Teufelov, kakor tudi Jarcev predlog odklonjen. Predlog Dulibičev, ki zahteva, da se naj prva točka današnjega dnevnega reda, t. j. vinski davek, odloži na zadnje mesto, je bil sprejet. Druga točka, obdačenje penečega vina, je bila sprejeta. Dr. Funk je stavil ob koncu seje v imenu Čehov in Jugoslovanov predlog, da se finančni odsek do sklicanja državnega zbora odgodi. Ta predlog je bil odklonjen. Drugi dan se je obravnavalo najpoprej o obdačenju premoga. — V seji 11. t. m. je finančni odsek najprej rešil predlogo o davku na premog in jo v tretjem branju sprejel z 20 proti 17. glasovom. Nato je prišla na vrsto predloga o sladkorni užitnini, ki je bila sprejeta z 21 proti 16 glasovom. O predlogu poslanca Mastalke, naj se vlada pozove, da ukrene vse potrebno, da bodo mogle sladkorne tovarne ves letošnji pridelek sladkorne pese tudi res predelati, se bo vršila posebna razprava. Na vrsto je prišel vinski davek, o katerem se je otvorila razprava. Odsek je sprejel naslednje resolucije: Schieglovo, naj se uvede monopol za sladkor, premog, železo, špirit, petrolej in žito; Miklasovo za skorajšnjo preskrbo umetnih gnojil za vinogradnike in poljedelce in Steinwenderjevo za odpravo prevelike razlike med ceno surovega sladkorja in rafinade. Poslanec Renner je predlagal, naj se dnevni red spremeni tako, da pridejo najprej v razpravo direktni davki, t. j. naklade na pridobitni in zemljiški davek. Poslanec Kraft je v imenu nemško nacionalnih članov izjavil, da izprememba dnevnega reda ni potrebna, ker bodo Nemci tudi v plenarni seji poslanske zbornice glasovali za splošne konsumne davke le tedaj, ako bosta vlada in odsek poskrbela tudi za direktne davke. Rennerjev predlog je bil nato odklonjen.

Parlament se skliče baje vendar le dne 24. septembra.

Slovska solidarnost. Na zborovanju poljske ljudske stranke v Tarnovu, kjer sta goverila poslanca Witvo in Tetmajer se je sprejela resolucija proti delitvi Galicije, za skupno Poljsko, in za solidarnost z ostalimi Slovani.

Nemci besnijo. Na Dunaju se je dne 11. t. m. zbral počitniški odsek nemškonacionalne stranke in je sestavil poročilo, v katerem pravi, da je prišlo do skupnega delovanja nemškonacionalnih poslancev z nemškim volksratom. Posebno hočejo varovati nemške koristi na jugu. Na dolgo in široko so se posvetovali o „fanatični propagandi Slovencev“ in o „sodelovanju“ knezoškola dr. Jegliča ter o veliki večini slovenske duhovščine, katero vodi Jeglič. Napolnjeva je baje sovraštva do države in do Nemcev. Tej politični slovenski smeri ne sme vlada dovoliti niti najmanjšega. Če pa bi vlada Slovencev le kaj dovolila, bi trčila na enotni odpor Nemcev. Nemškonacionalna stranka, posebno „Verband“, bo ustanovil poseben odbor, ki se bo stalno pečal z jugoslovanskim vprašanjem in šel roko v roki z nemškim volksratom. — Nemci so začeli besneti: postajajo kar divji, ker jugoslovanski pokret valovi neprestano dalje in dalje in sicer s silo, ki je ne more zadržati več nobeno, tudi ne nemško nasilje.

Nemški podkancelar Payer o miru. Dne 12. septembra je imel nemški podkancelar v Stuttgartu govor o mirovnem vprašanju, ki se bistveno razločuje od prejšnjih govorov nemških vodilnih državnikov. V vseh prejšnjih govorih nemških vodilnih državnikov se je vedno povdarjalo, da Nemčija ne sklene nobenega mehkega miru,

Payer je izjavil med drugim sledeče: Boj nemških podmorskih čolnov ni učinkoval tako, kakor smo pričakovali, Anglije je ravno tako nemogoče izstradati, kakor z orožjem premagati Nemčijo. Bodoči mir mora biti sklenjen ne morda med vladami prizadetih držav, ampak sporazumno s celoto prebivalstva. Glede sklenjenega miru na vzhodu noče Nemčija vedeti o nobeni novi spremembi. Na vzhodu sklenjeni mir mora ostati nespremenjen, naj ugaja sovražnikom, ali ne. Ako Nemčija dobi nazaj vse svoje

naselbine, katere je imela pred vojno, potem bi po sklenjenem miru tudi ona izpraznila Belgijo in zasedene dele Francije, toda še le po sklenjenem miru. Glede vojne odškodnine je Payer mnenja, da ima Nemčija pravico zahtevati vojno odškodnino, toda sklenila bi mir eventualno tudi brez vojne odškodnine, ali z drugimi besedami povedano: Nemčija se brezpogojno ne odreka zahtevi po vojni odškodnini. Končno bi bila Nemčija pripravljena za pristop k zvezi narodov in bi tudi priznala svetovno razsodišče ter pripoznala načelo za splošno razoroženje, ako se ji zajamči prostost na morju in svobodna plovba na vseh morjih. — Jedro Payerjevega govora je: Nemčija si sicer želi miru, zahteva, da se ji vrne vse, kar je izgubila v vojni, ne mara pa brezpogojno in sicer še pred začelkom sklepanja miru, kakor zahteva ententa, izprazniti zasedenega ozemlja in tudi na vzhodu ne mara nobene spremembe miru, sklenjenega v Brestu-Litovskem. *Jo miru smo se*

tonjdalec.
Nemci so postali veliki prijatelji — miru! Dokler so nemške armade zmagovale, ni smel vpričo kakkega vsenemca nikdo ziniti ne besedice o miru, posebno o sporazumnem miru ne. Danes pa je nemško časopisje v Avstriji in v Nemčiji vse polno člankov, v katerih se sveto zatrjuje, da so Nemci — nasprotniki nadaljevanja vojske in da so pripravljene — se pobotati s svojimi sovražniki. Slišijo se celo že prerokovanja po nemškem časopisju, da se bo mir prej sklenil, nego bo „padalo listje z dreves.“ V Švico in druge nevtralne države so baje bili zadnji čas odposlani iz nemških dežel nagli glasniki, ki bi naj našli povod za mir. Svetovna kocka se je namah meobrnila. Siegfriedlerji v Nemčiji so izgubili tla. Hindenburgov poziv na armado in ljudstvo ter Linsingenove grožnje z ostrimi kaznimi zoper one, ki širijo kakke razburilive vesti, zelo čudno upliva na razpoloženje ljudstva.

Ministrska kriza v Italiji? Iz Londona poročajo, da preti ministrska kriza v italijanskem kabinetu. Ministra Berenini in Bissolati, znana prijatelja Jugoslovanov, grozita da odstopita, če Sonnino ne spremeni svojega stališča napram Jugoslovanom. Sonnino namreč še vedno zahteva Trst in Dalmacijo za Italijo.

Finski kralj. Hesenski princ Friderik Karl se je izjavil, da je pripravljen sprejeti finako krono. Deželni zbor Finske bo dne 26. volil kralja. Novi kralj je svak cesarja Viljema in rojen l. 1869.

General Brusilov, znanega poveljnika ruskih armad v Galiciji, so dne 12. t. m. boljševiki v Moskvi ustrelili.

Petrograd gori. Reuter poroča, da gori Petrograd na 12 krajih; po ulicah je nastalo splošno pobijanje.

Nemce hočejo — izstradati. Na Angloško je dospel predsednik ameriške zveze rudarjev, ki je izjavil, da so se vsi ameriški delavci zakleli: Nemčija mora biti vržena ob tla! Ameriški delavci hočejo nemško ljudstvo za grehe njenih državnikov in vojskovođij izpostaviti gladi, da se bo tako vojska končala ugodno za entento.

Tedenske novice.

Župnik Alojzij Suta. Dne 10. septembra je po daljši bolezni umrl v 83. letu svoje starosti ž. g. Alojzij Suta, župnik pri Smarjeti pri Ptuj. Rojen je bil leta 1865 v prijaznem Sv. Boltenku v Slov. goricah, v mašnika posvečen leta 1889. Kot kaplan je služboval pri Sv. Marjeti pri Ptuj, kot kaplan in provizor v Sevnici do leta 1897, ko je bil imenovan za župnika pri Sv. Marjeti pri Ptuj. Pogreb se vrši v petek, dne 13. t. m., ob 10. uri dopoldne. Svetila mu večna luč!

Duhovne vaje za duhovnike, ki so se vršile ta teden v Alojzijevi cerkvi v Mariboru, je vodil benediktinec o. Vodermayr iz Gradca. Udeleževalo se je duhovnih vaj 77 pg. duhovnikov.

Iz poštne službe. Poštni oficijal Ivan Kranjc je imenovan za poštne nadoficijala v Mariboru.

Vpisovanje na ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru. Na Cesarja Franca Jožefa I. jubilejnem učiteljskem šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za otroški vrtec, vadbico, meščansko šolo, pripravnico in I. letnik šolskega leta 1918/19 v pondeljek, dne 16. septembra od 8 do 12. ure. Sprejemni in ponavljalni izpiti so 17. in 18. septembra. — Vodstvo.

Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred bodo v ponedeljek, dne 16. t. m., ob 10. uri dalje; za ta izpiti naj se učenci vpisujejo najpozneje do dne 15. t. m., in sicer najkrajše s tem, da vsi študenti gimnazijskemu ravnateljstvu zadnje šole to spridevalo in krstni list, sami pa pridejo le k izpitu. Vpisovanje dosežanih gimnazijskih dijakov od 2. do 8. razreda bo dne 17. t. m., popoldne ob 4. uri. Prvošolci, ki so bili že meseca julija sprejeti, pridejo dne 19. t. m. naravnost v svoj razred in odtod R otvoritveni božji službi. Ponavljalni izpiti bodo dne 17. t. m., dodatni izpiti dne 16. t. m. Na novo vstopajoči dijaki drugih gimnazij se morajo oglasiti dne 17. t. m. v ravnateljevi pisarni — Gimnazija se se

